

Profesor Carl Schmitt u krbu v jeho domě na Brockhauser Weg 10 v Plettenbergu

Autoři: Guillaume Faye & Robert Steuckers

S Carlem Schmittem jsme se setkali ve vestfálské vesničce Plettenbergu, kde se narodil a kam se vrátil prožít svá léta na odpočinku. Strávili jsme čtyři pozoruhodné hodiny v hovoru s mužem, který nezpochybnitelně zůstává největším politickým a právním myslitelem naší doby. „Ocitli jsme na *pastvině*, podobní domácím zvířatům, která si hoví v bezpečí ohrazené louky. Prostor byl dobyt, hranice jsou pevné, není co objevovat. Vládne *status quo...*“ prohlásil Schmitt.

Schmitt před tímto zmrazeným uspořádáním, pokrývajícím celou Zemi a likvidujícím politickou suverenitu, neúnavně varoval. Už v roce 1928 ve svém díle *Der Begriff des Politische* (Pojem politična) [1] rozeznává v univerzalistických ideologiích „Práv, nebo Lidstva, nebo Řádu, nebo Míru“ snahu o přeměnu planety v odpolitizovaný ekonomický celek, který přirovnává k „autobusu s pasažéry“ nebo „budově s nájemníky.“ V této neblahé předtuše světa smrti národů a kultur není pachatelem marxismus, ale liberální a kapitalistické demokracie. Proto přichází Schmitt s jednou z nejpronikavějších kritik liberalismu, mnohem hlubší a originálnější než „antidemokraté“ staré reakční pravice.

Pokračuje také v tradici „realistické“ analýzy politiky a státu Bodina, Hobbese a Machiavelliho. Hloubka a aktuálnost jeho postojů – podobně vzdálených jak liberalismu, tak moderním totalitárním teoriím (bolševismu a fašismu) – z něj činí nejdůležitějšího současného politického a ústavněprávního teoretika. Proto ho můžeme následovat – a samozřejmě se pokoušet jeho analýzy rozvíjet, jak už to na vrcholu svých sil učinil jeho francouzský učedník Julien Freund. [2]

Intelektuální pouť rýnského politického teoretika začíná zamýšlením se nad právem a praktickou politikou, jemuž věnoval dvě práce z let 1912 a 1914 [3] na konci svých studií ve Štrasburku. Po válce se – už coby profesor práva na univerzitách v Bonnu a Berlíně – zaměřil na politickou vědu. V rozchodu s liberálním filozofickým pojetím odmítal oddělit Zákon od politiky.

Svůj první počín na poli politické teorie *Politische Romantik* (Politický romantismus, 1919), [4] zasvětil kritice politického romantismu, který staví do protikladu k realismu. Milenaristické

ideály revolučního komunismu i snění *völkisch* reakcionářů Schmittovi připadaly srovnatelně nevhodné pro politickou aplikaci. Jeho druhé velké teoretické dílo *Die Diktatur* (Diktatura, 1921), [5] představuje **Freundovými** slovy „jednu z nejúplnějších a nejrelevantnějších studií tohoto konceptu, který analyzuje od římské epochy až k Machiavellimu a Marxovi.“ [6]

Schmitt rozlišuje mezi „diktaturou“ a utlačovatelskou „tyranií.“ Diktatura slouží jako nástroj vlády v dobách ohrožení. Podle římské tradice bylo úkolem diktátora čelit výjimečnému stavu, Machiavelli však přináší nové pojetí; pomáhá vykreslit „moderní stát,“ založený na *racionalismu, technologii* a silné úloze komplexní *výkonné* složky moci: ta už nemá spoléhat na úlohu suveréna.

Schmitt ukazuje, že v pojetí francouzského juristy **Jeana Bodina** na sebe diktatura bere podobu „diktatury komisařů“ 16. a 17. století. „Komisaři“ jsou všemocnými zástupci centrální moci. Královský absolutismus vnucený subjektům podřízených centrální moci – stejně jako Rousseauův model společenské smlouvy svěřující absolutní moc do rukou vykonavatelů „obecné vůle“ za Francouzské revoluce – pak dává vzniknout současným formám diktatury.

Z tohoto pohledu se moderní diktatura nutně nepojí s určitou politickou ideologií. V rozporu se závěry dnešní konstitucionalistů, především **Maurice Duvergera**, není „demokracie“ o nic lepší zárukou proti diktatuře než jakákoliv jiná forma vlády. Demokraté si jednoduše nalhávají, že jim sklouznutí k diktatuře nehrozí a že snoubí skutečnou výkonnou moc s pragmatismem i uplatňováním parlamentních systémů.

V zásadní studii parlamentarismu *Die geistesgeschichtliche Lage des heutigen Parlamentarismus* (Krise parlamentní demokracie, 1923), [7] se Carl Schmitt zabývá ztotožňováním demokracie a parlamentarismu. Demokracii Schmitt označuje za ideologický a abstraktní princip maskující konkrétní modality moci – v čemž se velice blíží názorům Vilfreda Pareta a Gaetana Moscy. Výkon moci v „demokracii“ podléhá racionalistické koncepci státu, ospravedlňované mj. myšlenkou oddělení složek moci, údajně harmonickým stranickým dialogem a ideologickým pluralismem. Z dějinné logiky vychází také diktatura proletariátu. Proti demokratickým a parlamentním proudům staví Schmitt do kontrastu „iracionalistické“ směry, především **George Sorela** a jeho teorii násilí a nemarxistické kritiky buržoazní společnosti, např. Maxe Webera.

Tato liberálně **buržoazní** ideologie klame všechny tím, že vnímá veškerou politickou činnost optikou etiky a ekonomiky. Tuto iluzi s ní navíc sdílejí liberálně či marxisticky socialistické ideologie: funkce veřejné moci se má omezovat na ekonomickou a sociální oblast – duchovní, dějinné a vojenské hodnoty ztratily legitimitu. Morální je jedině ekonomika, díky čemuž lze zároveň utvrdit obchodnický individualismus i odvolávat se na humanitární ideály: *Bible* a *byznys*. Moralizace politiky nejenže ničí skutečnou morálku, ale mění politickou jednotu na neutralizovanou „společnost,“ kde už suverén není schopen bránit národ, jemuž se zodpovídá.

Schmittův přístup oproti tomu spočívá v analýze politického jevu nezávisle na morálních

předsudcích. Podobně jako Machiavelli a Hobbes – s nimiž bývá často srovnáván – se Schmitt zřídka víry v lepší impulzy lidské duše i v posvěcení konečných cílů. Jeho polická filozofie se vymezuje jak proti osvícenské ideologii (Locke, Hume, Montesquieu, Rousseau atd.) a různým odrůdám marxistického socialismu, tak vůči křesťanskému politickému humanismu. Tyto ideologie považuje za utopické kvůli jejich obavám před *mocí* a pozoruje jejich sklony vyprazdňovat politično jeho ztotožňováním se zlem – i když jej dočasně „pouštějí zpět“, jako tomu bylo v případě marxismu.

Podstata Schmittovy kritiky ale míří proti liberalismu a humanismu, které viní z pokrytectví a klamu: tyto teorie usilují učinit z výkonu veřejné moci čistě rutinní *správu*, určenou k uskutečňování štěstí jednotlivců a společenské harmonie. Vycházejí z předpokladu konečného zániku politična jako takového a konce dějin. Zatímco usilují o zcela *všední* (dédramatiser) kolektivní život, daří se jim vytvářet jen společenské džungle, ovládané ekonomickým vykořisťováním a neschopné vypořádat se s neočekávanými okolnostmi. Vlády podřízené tomuto typu liberalismu vždy znovu selhávají ve svých snech o přeměně politiky v mírumilovnou *správu*: v nenadálém okamžiku se vždy vynoří jiné státy, poháněné nepřátelskými záměry nebo vnitřní zdroj politického rozvratu. Jakmile stát – kvůli idealismu či nepochopenému moralismu – přestane stavět svou politickou vůli nade vše, a namísto toho upřednostní ekonomickou logiku či obranu abstraktních ideálů, vzdává se také své nezávislosti i budoucnosti.

Schmitt ve vymizení kategorií politična nevěří, lze ji totiž nalézt v kterékoliv činnosti. Koncept vychází z kolektivní antropologie, a proto lze politickou činnost popsat jako *substanci*, zásadní a přetrvávající v čase. Stát naopak požívá pouze *podmínečné* autority, tj. závislé formy suverenity. Tak může stát bez politična zmizet či být odpolitizován, ale politično – coby trvalý subjekt – přetrvává. Stát nemůže přežít bez udržení *politického monopolu*, tedy jako jediná síla, která definuje hodnoty a ideály, pro něž budou občané ochotni obětovat své životy nebo zákonně zabíjet své bližní – moc vyhlásit válku. Jinak politickou moc převezmou *partyzáni* a pokusí se vytvořit legitimitu novou. Tato hrozba se zvláště palčivě vznáší nad byrokratickými státy moderních liberálních sociálních demokracií, kde vypuknutí občanské války brání jediné otupující vliv konzumní společnosti.

Tyto myšlenky Schmitt zformuloval ve svém nejzásadnějším díle, *Pojmu politična*, poprvé vydaného roku 1928, přepracovaného v 1932 a vysvětleného svým logickým pokračováním *Theorie des Partisanen* (*Teorie partyzána*, 1963). [8] V této knize vymezuje politickou činnost jako výsledek polarizace kolem vztahu nepřátelství. Jedním ze zásadních kritérií politického jednání je jeho schopnost zmobilizovat lidi označením jejich nepřítelů, což platí pro stranu stejně jako pro stát. Vzdát se tohoto označení, především následkem idealismu, znamená zavrhnout politično. Úkolem seriózního státu tedy musí být zabránit partyzánům získat moc označit **nepřítel** uvnitř společenství a dokonce i státu samotného. Za žádných okolností nelze založit politiku na pouhé správě věcí nebo zřeknutí se jejího polemického rozměru. Každá suverenita, stejně jako každá autorita, musí označit svého nepřítel, chce-li uspět ve svých úkolech; tady se Schmittovy myšlenky doplňují s poznatky etologů o vrozeném lidském chování, zejména Konrada Lorenze.

Kvůli svému „klasickému“ a machiavelistickému pojetí politična se Schmitt dočkal ústrků a hrozeb nacistického režimu, z jehož perspektivy se politično rozcházelo s nacistickým vymezením „soukmenovce“ (*Volksgenosse*).

Schmittova definice politična nám umožňuje rozeznat depolitizaci současné politické debaty a její podřízenost volební podívané. Politično je totiž hodnotou, za niž je člověk připraven *obětovat život*; klidně to může být jeho jazyk či kultura. Schmitt k tomu říká, že „systém společenského uspořádání směřující pouze k civilizačnímu pokroku,“ nemá „program, ideál, normu ani účelovost, které mu mohou propůjčit právo rozhodovat o fyzickém životě druhých lidí.“ Liberální společnost, založená na masové spotřebě, nemůže po člověku žádat, aby za ni zabíjel a umíral. Opírá se o *apolitickou formu nadvlády*: „Vláda nad lidmi spočívající na ekonomickém základě se musí právě tehdy, když zůstává nepolitická tím, že se zbavuje veškeré politické odpovědnosti a viditelnosti, jevit jako strašlivý podvod,“ dodává Schmitt. (Carl Schmitt, *Pojem politična*. Oikoymenh. Brno, Praha 2007. str. 76)

Liberální ekonomismus a „pluralismus“ se snaží zamaskovat zanedbávání státu, nadvládu kupeckých vrstev a ničení národů ukotvených v kultuře a dějinách. Spolu se Sorelem volá Schmitt po takové formě vlády, která se nezříká svého výkonu v plném rozsahu a která projevuje svou politickou autoritu všemi normálními prostředky ve svém repertoáru: *mocí*, jejími omezeními a ve výjimečných případech násilím. Přehlížením těchto principů umožnila Výmarská republika vzestup Hitlera; techno-ekonomická totalita moderního kapitalismu také vychází z ideologického zavržení moci státu; této totalitě se nedá vyhnout – je totiž označena za humanitární a také vyrůstá z dvojí myšlenky společenského pluralismu a individualismu, která vydává národy na milost nadvládě technokratů.

Schmittovská kritika vnitřního pluralismu – jak jej pojmají Montesquieu, Locke, Laski, Cole a celá anglosaská liberální škola – si klade za cíl obranu *politické jednoty* národů, jediného garanta ochrany občanských svobod. Vnitřní pluralismus vede ke skryté či otevřené občanské válce, nelítostnému soupeření zájmových skupin a frakcí a v konečném důsledku k opětovnému uvedení dělení přítel-nepřítel do společnosti, které bylo v Evropě od Bodina a Hobbese vykázáno do oblasti vnějších vztahů.

Takovýto systém pochopitelně vzývá ideu „lidstva,“ aby se zbavil politických pout. „Lidstvo není politickým konceptem,“ oponuje však Schmitt a dodává:

Lidstvo přirozeně právních a liberálně individualistických teorií je universální, tj. všechny lidi na světě zahrnující ideální sociální konstrukcí... která reálně existuje teprve tehdy, když je vyloučena reálná možnost boje a jakékoliv seskupení přátel a nepřátel se stalo nemožným. V této universální společnosti pak už nebudou existovat žádné národy... Pojem „lidstvo“ je obzvláště užitečným ideologickým instrumentem imperialistických expanzí a ve své eticko-humanitární formě specifickým nástrojem ekonomického imperialismu... Používání jména „lidstvo“, odvolávání se na lidstvo, přisvojování si tohoto slova, to vše by mohlo – protože jmen tak vznešených nelze používat bez určitých následků – manifestovat jen

děsivý nárok, že nepříteli má být upřena kvalita člověka, že má být postaven *hors-la-loi* (mimo zákon) a *hors l'humanité* (mimo Lidstvo), a že válka má být dovedena k nejzazší nelidskosti. [9]

Definice politična pomocí určení nepřítele a odmítnutí humanitárního rovnostářství nemusí nutně vést k opovrhování lidmi nebo rasismu – právě naopak: uznat polemický rozměr lidských vztahů a člověka jako „dynamické a nebezpečné stvoření“ zaručuje respekt pro protivníka vnímaného jako „Cizí“, jehož boj není o nic méně oprávněný než náš vlastní.

K této myšlence se ostatně Schmitt zas a znovu vrátí: moderní ideologie, které si nárokují všeobecné pravdy a tím pádem vidí nepřítele jako absolutu, jako „absolutní ne-hodnotu“, ústí v genocidy. Schmitt – křesťanský konvertita a pacifista – tvrdil navíc, že jejich kořeny lze vystopovat k monoteismu. Správně poukazuje na to, že tradiční evropské pojetí, utvrzující existenci nepřítele a uznávající legitimitu války – ne jen jako obranu „spravedlivé“ věci, ale jako věčnou nezbytnost lidských vztahů – vedlo ke snížení počtu válek a k nárůstu respektu k nepříteli, považovaného za *protivníka* (tedy jako *hostis* [nepřítel v boji], nikoliv *inimicus* [osobní nepřítel]).

Schmittovi následovníci jeho myšlení rozšířili a vybrousili. Rüdiger Altmann přišel s termínem *Ernstfall* (kritický případ), který představuje další zásadní kritérium politična. Politická suverenita a věrohodnost nové politické autority vychází ze schopnosti postavit se a vyřešit takovéto kritické případy. Vládoucí politické ideologie – zcela uvážené v hédonismu a touze po bezpečí – se tyto kritické případy, nepředvídané údery osudu, ze všech sil snaží nevidět. Politika hodná svého jména – a tato myšlenka hravě drtí abstraktní ideologické kategorie „pravice“ a „levice“ – je taková, která (tajně) přijme a zodpoví výzvu *kritického případu*, zachrání společenství před nepředvídanými bouřemi, a tím posvěť totální mobilizaci národa a posílení jeho hodnot.

V liberálním pojetí politiky zůstává *Ernstfall* pouhou výjimkou a „legalita“ pravidlem. Toto vnímání věcí, vycházející z Hegelovy teleologické filozofie dějin, odpovídá nadvládě buržoazie, která upřednostňuje bezpečí před dějinným dynamismem a národním osudem. Oproti tomu spočívá podle Schmitta podstata funkce suveréna v jeho schopnosti *rozhodnout o výjimečném stavu*, který v žádném případě nepředstavuje anomálii, ale trvalou možnost. Zde rozpoznáváme inspiraci Schmitta francouzskými a španělskými mysliteli (Bonald, Donoso Cortès, Bodin, de Maistre, etc.), díky čemuž ho můžeme spolu s Machiavellim zařadit do velkolepé latinské tradice politické vědy.

V *Legalität und Legitimität* (Legalita a legitimita, 1932) [10] Schmitt jako Hobbesův žák postuluje přednost legitimacy před abstraktním konceptem zákonnosti. Moc je legitimní tehdy, dokáže-li silou ochránit svěřené společenství. Idealistické a „právnícké“ pojetí zákonnosti obviňuje Schmitt z ospravedlnění Hitlerova uchopení moci. Legalismus vede k odmítnutí síly, které Schmitt nazývá „politikou ne-politiky“ (*Politik des Unpolitischen*), politikou která uhýbá před svými zodpovědnostmi a která nepředestírá možnosti kolektivního osudu. V *Pojmu politična* Schmitt píše: Kdo nemá moc nikoho ochránit, nemá ani právo žádat poslušnost. A

naopak – kdo usiluje a přijímá moc, nemá právo odepřít poslušnost.“

Tuto mocenskou dialektiku sociální dualismus – který proti sobě svévolně staví společnost a funkci suveréna a představuje si, v rozporu se všemi zkušenostmi dějin, že vykořisťování a nadvláda jsou politickými projevy „moci,“ zatímco mnohem častěji vycházejí z ekonomické závislosti – popírá.

Schmitt tak rozvíjí kritiku *dualistického pojetí státu* 19. století, vycházející z představ Johna Locka a Montesquieua, o rozdělení na veřejnou a soukromou sférou. I moderní technokracie, historicky vzešlé z institucí parlamentního zastoupení, však ve skutečnosti zažívají vzájemné pronikání a opozici mezi veřejným a soukromým, jak ukázal Jürgen Habermas. Takový stav zneklidňuje jednotlivce a oslabuje stát. Podle Schmitta právě tato slabost umožnila vznik režimů *jedné strany*, jak vysvětluje ve *Staat, Bewegung, Volk* (Stát, hnutí, národ). [11] Tyto režimy představují institucionální revoluci 20. století; ve skutečnosti jde dnes o nejrozšířenější typ režimu na světě. Jedině západní Evropa a Severní Amerika si uchovaly pluralistickou strukturu – a i ta se stala pouhou fikcí, skutečná moc totiž spočívá v ekonomické a technické sféře. Státy jedné strany usilují o znovuvytvoření politické jednoty národa podle trojího členění: *Stát* samotný zahrnuje byrokracii a armádu; *Lid* není souhrnem obyvatelstva, ale politizovaným a uvnitř silně prostřednictvím mezi-institucí organizovaným subjektem; *Strana* uvádí tento mechanismus do *pohybu* [hnutí](*Bewegung*) a funguje jako zprostředkovatel komunikace mezi státem a lidem.

Schmitt, který se opětovně vrací k nacismu, stalinismu, teokraciím a humanitárním totalitám, stát jedné strany očividně neschvaluje. Není stoupcem jednoho určitého „režimu.“ V duchu římské latinské tradice volá po výkonné moci, která je silná i legitimní, která „neideologizuje“ nepřítele, v *skutečných* případech dokáže užít síly a vytvořit ze státu „sebe-organizaci společnosti.“

Válka se tedy stává předmětem politické teorie. Proto se Schmitt zajímá o geopolitiku jako přirozené rozšíření politiky. Skutečnou, velkou politikou pro něj je zahraniční politika, nacházející své vrcholné vyjádření v diplomacii. V knize *The Nomos of the Earth* (1951), [12] ukazuje, že stát se řídí evropským pojetím politiky už od 16. století. Evropa však zažívá úpadek: byrokratický stát byl odpolitizován a už neumožňuje zachovat odkaz evropských národů; *jus publicum europaeum* řídící mezistátní vztahy ustupuje globalistickým a pacifistickým ideologiím, které nemohou posloužit jako základ účinného mezinárodního práva. Ideologie lidských práv a vychvalovaného humanitářství mezinárodních institucí paradoxně vytváří svět, kde se síla stává zákonem. Naopak realistické pojetí vztahů mezi státy – které umožňuje a normalizuje konflikt a uznává legitimitu vůle k moci, zpravidla mezistátní vztahy civilizuje.

Schmitt je spolu s Mao Ce-Tungem největším moderním teoretikem revoluční války a záhadné postavy *partyzána*, který v této éře depolitizace států přebírá odpovědnost za politično, „ilegálně“ si určuje nepřátele a skutečně rozostřuje linii mezi válkou a mírem. [13]

Tento „falešný pacifismus“ je součástí světa, kde politické autority a nezávislou suverenitu

nahrazuje světová civilizace, jejíž odcizující efekt je mocnější než u sebehorší tyranie. Schmitt, ovlivněný ústavou 5. francouzské republiky – tedy nejinteligentnější, nejpolitičtější a nejméně osvícenským idealismem ovlivněnou ústavou, jakou Francie poznala – nám sděluje: Svoboda, Lidskost a Mír jsou pouhé preludy, jejichž následováním člověk dospívá k neviditelné tyranii. Jediné smysluplné *svobody* – států či jednotlivců – jsou ty garantované legitimní silou politické autority, která vytváří právo a řád.

Carl Schmitt se nesnaží definovat *hodnoty* uvádějící do pohybu politično a ospravedlňující označení nepřítele. Tyto hodnoty nesmějí vycházet z ideologií – nevyhnutelně abstraktních předstupňů k totalitě – ale z *mytologií*. V tomto smyslu nedostačuje čistě politická funkce vlády – musí se pojit s „náboženským“ rozměrem *první funkce* dumézilovské *indoevropské tripartity*. Toto považujeme za nezbytné doplnění Schmittovy politické teorie: jestliže Schmitt spojuje antropologii a politiku, pořád ještě zbývá spojit politiku a *historii*.

Poznámky:

[1] Carl Schmitt, *The Concept of the Political*, překl. George Schwab (Chicago: University of Chicago Press, 1996).

[2] Srov. Julien Freund, *L'Essence du politique* (Paris: Sirey, 1965), a *La Fin de la Renaissance* (Paris: PUF, 1980).

[3] Carl Schmitt, *Gesetz und Urteil. Eine Untersuchung zum Problem der Rechtspraxis* [Law and Judgment: An Investigation into the Problem of Legal Practice] [1912] (Munich: C. H. Beck, 1968) a *Der Wert des Staates und die Bedeutung des Einzelnen* [The Value of the State and the Meaning of the Individual] (Tübingen: J. C. B. Mohr [Paul Siebeck], 1914).

[4] Carl Schmitt, *Political Romanticism*, překl. Guy Oakes (Cambridge, Mass.: The MIT Press, 1985).

[5] Carl Schmitt, *Die Diktatur: Von den Anfängen des modernen Souveränitätsgedankens bis zum proletarischen Klassenkampf* [The Dictator: From the Origins of Modern Theories of Sovereignty to Proletarian Class Struggle] (Berlin: Duncker & Humblot, 1921).

[6] V jeho předmluvě k francouzskému vydání *Pojmu politična*: Carl Schmitt, *La notion de politique* (Paris: Calmann-Lévy, 1972).

[7] Carl Schmitt, *The Crisis of Parliamentary Democracy*, překl. Ellen Kennedy (Cambridge, Mass.: The MIT Press, 1986). Viz také Carl Schmitt, *Political Theology: Four Chapters on the Theory of Sovereignty* [1922], překl. George Schwab (Chicago: University of Chicago Press, 1985).

[8] Carl Schmitt, *Theory of the Partisan: Intermediate Commentary on the Concept of the Political*, trans. G. L. Ulmen (New York: Telos Press, 2007).

[9] Srov. *The Concept of the Political*, 53–54. Český překlad Carl Schmitt, *Pojem politična*. Oikoymenh. Brno, Praha 2007. str. 54-55.

[10] Carl Schmitt, *Legality and Legitimacy*, překl. Jeffrey Seitzer (Durham, N.C.: Duke University Press, 2004).

[11] *Staat, Bewegung, Volk: Die Dreigliederung der politischen Einheit* [*State, Movement, People: The Three Organs of Political Unity*] (Hamburg: Hanseatische Verlagsanstalt, 1934). It concerns a series of studies on one-party states, primarily Marxist, that appeared in 1932.

[12] Carl Schmitt, *The Nomos of the Earth in the International Law of Jus Publicum Europaeum*, překl. G. L. Ulmen (New York: Telos Press, 2006).

[13] Srov. "The Era of Neutralizations and Depoliticizations" (1929), překl. Matthias Konzett a John P. McCormick, *Telos* č. 96 (Léto 1993).

Článek Guillaumea Fayeho a Roberta Steuckerse *La leçon de Carl Schmitt* vyšla v revue *Éléments* č. 39 : *Nos îles aux trésors* v roce 1981. Článek je dostupný na stránkách *Guillaume Faye Archive* nebo *Vouloir* (Archives EROE). Český překlad pochází z anglického překladu Grega Johnsona *The Lesson of Carl Schmitt*, publikovaného na stránkách Counter-Current Publishing 11. července 2011.